

ՄԵՐ ԱՆԿԻՒԴՆԵՐ

ՅԵՂԱՎԻՌԻՍՈՒԹԵՆԸՆ ԵՄՔ ԶԻՐԱԿԱՆԱԳԱԾ ԱԿԱՆԿԱԼԻՑՆԵՐ

Հայաստանի վարչապետ Նիկոլ Փաշինեան յայտարարած է որ, 2018-ի յեղափոխութիւնը իրականացուցած ժողովուրդին ամենամեծ ակնկալիքները՝ արդարութիւնն ու փտածութեան վերացունո՞ւ, լիազօ՞ւ հոգածանառութ

Այդ չիրականացած ակնկալիքներու շարքին կարելի է դասել ապօրեն ձեռք զգուած, աւելի ճիշդը թալանուածը ետ բերելու գժով անբաւարարութիւնը: Այս օրերուն կ'ընթանայ դատավարութիւն Ռոպերդ Քոչարեանի ու իր ընտանիքի անդամներէն 60 միլիոն տոլար բռնագանձելու պահանջով: Առաջին հայեացքով այդ գումարը բաւական մեծ կը թուի, սակայն երբ նկատի ունենանք որ, տարբեր առիթներով ուսևական լրատուամիջոցներու կողմէ հրապարակուած տեղեկութիւններուն համաձայն, քոչարեաներու հարստութիւնը կը հասնի միլիառներու տարածուած ամբողջ աշխարհով, պահանջուած գումարը չնչին մէկ մասն է անոնց ունեցուածքին:

Դաստիարակության համացարքը՝ Հայաստանի քննչական մարմինները եւ դատախազութիւնը իրենց սահմանափակ միջոցներով հազի թէ կարողանան տեսնել քոչարեաններու եւ նախկին իշխանաւորներու մակերեսի վրայ երեւացող հարստութիւնը։ Իսկ արտասահման փոխանցուած գումարներուն նժոռար թէ կարելի ըլլայ հասնիլ՝ նման տնտեսական գործարքներու բարդութեան եւ գաղտնիութեան պատճառաւ։

Դատախազը պետք ունեցածէ 45 վայրկեան կամ րոպէ 20 տարեկանին տոլարային միլիոնատէր դարձած Սեղրակ Քոչարեանի գոյքերը բուելու համար: Տասնեակ կալուածներ Երեւանի կեղրոնք՝ ներառեալ ամեններ արժեքաւոր Հիւսաւային Պողոտային վրայ, բաժնետոնսեր քանի մը դրանատուներու մէջ, շահաբաժիններ բազմաթի ընկերութիւններու մէջ՝ մինչեւ Ափիրկէի մէջ գտնուող հեռաւոր Թանգանիոյ ընկերութիւններէն մէկուն մէջ ան ունի իր մասնաւաժինո:

Զինը մօտէն ճանչցողները կը
յիշեցնեն որ, եթք Ռոպերը քոչար-
եան Արցախէն Դայաստան գալով
ստանձնեց նախ Վարչապետի եւ
ապա նախագահի պաշտօնը չու-
ներ որեւէ ունեցուածք։ Տասը տա-
րի դեկավարելով երկիրը ու հիմ-
քը դնելով օլիկարխիկ հանակար-
գի մը, ան կարողացաւ իր ու իր
շրջապատին հանար ապահովել

Հայաստանի ժողովուրդը Նոյնպէս Ունի Երոպական Զգումներ. Յայտարարեց Միրզոյեան՝ Պրիւրսէլի Մէջ

Հայաստանը յատակ որոշում
կայացուցած է ընտրել ժողովրդա-
վարացման եւ բարեփոխումներու-
անշրջելի ուղին, Պրիւքսէլի մէջ,
Արեւելեան գործընկերութեան նա-
խարարական հանդիպման ընթաց-
քին, յայտնած է Հայաստանի ար-
տաքին գործերու նախարար Արա-
րատ Միրզոյեանը:

Զնայած վերջին տարիներուն
Հայաստանի առջեւ ծառացած բո-
լոր մարտահրատէրներուն՝ ժողովր-
դավարացման գործընթացը եւ բա-
րեփոխումներու յաւակնու օրա-
կարգի իրականացումը Հայաստա-
նի մէջ որեւէ վայրկեան կանգ չէ
առած, ըսած է Միրզոյեան՝ շեշտե-
լով, որ Հայաստանը վճռական է
շարունակելու այս ուղին եւրոպա-
կան Միութեան զգալի աջակցու-
թեամբ:

«Սեր վճռականութեան վեր-
ջին դրսեւորումը Հայաստանում
Հոռոմի կանոնադրութեան վաւե-
րացումն էր: Միանալով Արդարա-
դատութեան միջազգային դատա-
րանին՝ Հայաստանն իր ներդրումը

ՊՐԻՎԵՏ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԿԱՋԱԳՈՐԾՎԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ

ունեցած է միջազգային իրաւակարգի ամրապնդման՝ միեւնույն ժամանակ վերահստատելով սեփական ազգային շահերին բխող որոշումներ կայացնելու ինքնիշխան իրաւունքը», ըստ է Միրզոյան:

Երեւանը կ'ողջունէ Եւրոպա-
կան Յանձնաժողովի որոշումը՝
առաջարկել Եւրոպական Խորհուր-
դին սկսիլ անդամակցութեան բա-
նակցութիւններ Մըլտովայի եւ Ուր-

Chap. n to 6

**ԳԵՐԱՀՆՈՐԻ Տ. ՅՈՎՆԱՆ ԱՐք. ՏԵՐԱԿՐԵԱՆԻ
ԱՐԵԼՄՏԵԱՆ ԹԵՄԻ ԱՌԱՋՆՈՐԴՈՒԹԵԱՆ
20-Ամեակի Տօնախմբութիւնը**

Ելոյթ կ'ունենայ Յովնան Արք. Տիրտիրեան

Անցեալ Կիրակի, Դեկտեմբեր
10-ին, 2023, տեղի ունեցաւ «Վե-
րակերտությ Տասնամեակներ» խո-
րագիրը կրող լիշտակելի տօ-
նախմբութիւն մը, Պըրպէնքի Սրբոց
Ղեւոնդեանց Մայր տաճարին մէջ:
Արդարեւ, բազմահարիւր հրաւիր-
եալներ ներկայ էին, միասնաբար
ոգեկոչելու եւ տօնախմբելու Գերշ.
Տ. Յովինան Արք. Տէրտէրեանի
Արեւմտեան Թեմի առաջնորդու-
թեան քսան ամեակը: Օրուան հիւ-
րերու շարքին կը գտնուէին Արցա-
խի նախկին առաջնորդ Գերշ. Պար-
գեւ Արք. Մարտիրոսեան, Գերշ.
Յովինան Եպս. Յակոբեան (Ս. էջմ-
իածին). Լու Անձելոսի մօտ Հայա-
տանի նոր աւագ հիւպատոս Կարէն
իսուաւէիսան. նախենին աւագ հիւ-

պատոս Արքէն Բայրուրդեան, թե-
մական Խորհուրդի ատենապետ
Վարդան Նազիրեան, ինչպէս նաեւ
Նախկին ատենապետներ, գաղու-
թիս տարեբը կազմակերպութեանց
ներկայապետութիչներ, բարերարներ
եւ հոգեւորականներ:

Մայր տտաճարի հովիլ՝ Արժ
Տ. Խաժակ Քհնյ. Շահպազեանի
բացման աղօթքէն ետք, օրուան
համդիսավար Տէրիք Ղուսակսեանը
ինչպէս նաեւ թէնական Խորհուր-
դի ատենապէտ Վարդան Նազիր-
եանն ու հոգեւոր դասէն Արժ. Տ.
Երեմէիս Քհնյ. Աբգարեանն ու
Արժ. Տ. Վազգէն Քհնյ. Մովսիսեա-
նո համասառակ կեռակ առժեւու

ԳԵՐԻՆԵՐՈՒ ՎԻՌԱՆԱԿՈՒՄ Հայ- ԱՏՐԱՎԵԴԱՆԱԿԱՆ ՍԱհմանին

Դեկտեմբեր 13-ին, Հայ-ատոռ-պէջմանական սահմանին վրաց տեղի ունեցաւ գերիներու փոխանակում: Ատրպէջան Հայկական կողմին յանձնեց 32 Հայ զինուորներ, իսկ Հայաստան յանձնեց 2 ատրպէջան-ցիներ:

Վարչապետ Նիկոլ Փաշինեան
տեղեկացուց, որ 32 գերիները կը
գտնուին Հայկական հողի վրայ եւ
այժմ կ'ենթարկուին բժշկական
ստուգման, որմէ ետք անոնք պիտի
միանան իրենց հարազատներուն:

Հաստ հայաստանցի իրաւա-
պաշտպաններուն, այժմ Պաքուի մէջ
կը պահուն 23 հայեր, որոնց շարքին
Արցախի նախկին զեկվարները:

Անցեալ շաբաթ կողմերը յաբունած
էին գերիներու փոխանակման շուրջ
համաձանութեամ մասին:

ԼՈՒՐԵՐ

«Ժողովուրդին Ամենամեծ Ակնկալիքը Լիարժեք Իրականացուած Չէ». Փաշինեան

2018-ի յեղափոխութիւնը իրականացուցած ժողովուրդին ամենամեծ ակնկալիքները՝ արդարութիւնն ու փտածութեան վերացումը, լիարժեք իրականացուած չեն. Ազգային ժողովին մէջ, 2024-ի պիտմէի նախագիծի քննարկման ժամանակ, յայտնեց վարչապետ Նիկոլ Փաշինեան:

Հնդգծելով, որ յեղափոխութենէն յետոյ շատերը կ'ակնկալիքն, որ տեղի պիտի ունենայ յեղափոխական արդարադատութիւն՝ հրապարակներուն վրայ դատավճիռներ պիտի կայացուին եւ իրականացուին՝ այն, ինչ ֆրանսական յեղափոխութեան ժամանակ կ'ամուանէին տեռոր, Փաշինեան շեշտեց՝ երեւանը չգնաց այդ ճանապարհով, քանի որ «ոչ թէ հոկտեմբերեան սոցիալիստական յեղափոխութիւն» ըրած էին, այլ «սիրոյ եւ համերաշխութեան յեղափոխութիւն», եւ խոստացած էին, որ «Հայաստանի մէջ վրէժինդրութիւններ պիտի չըլւան»:

Վարչապետին խօսքով՝ Հայաստանի մէջ արդարադատութիւնը կ'որոշուի արդարադատութիւն իրականացնելու եւ հաստատելու իրաւասութիւն ունեցող հիմնարկներուն մէջ, որոնք կը գործեն օրէնքի ու Սահմանադրութեան հիման վրա:

Գործադիրի ղեկավարը յայտնեց՝ քննչական մարմիններն ու դատախազութիւնը հաշուեան հաշուութեան հաշուեար կ'ունենա ըլլալով պէտք է հետուին ոչ թէ այն վիճակագ-

Վարչապետ Նիկոլ Փաշինեան

րութեան վրայ, թէ քանի գործ յարուցուած կամ ուղարկուած է դատարան, այլ՝ քանի գործով դատավճիռ կայացուած է:

«Օրինակ, աղմուկ-աղաղակով, դիմակ-հրազդնով կասկածեաների ձերբակալութիւնների տեսարանները եւ ապա այն փաստը, որ մի քանի օրից այդ նոյն կասկածեաներին մարդիկ տեսնում են սրճարաններում՝ սուրճ վայելելիս, իմացական աններդաշնակութիւն է առաջացնում հանրային գիտակցութեան մէջ», նշեց Փաշինեան՝ շեշտելով, որ վիճակագրութեան ընթացիկ մեթոդաբանութիւնը լաւ պատկերացում կու տայ շարժման մասին, բայց պատկերացում չի տար արդիւնքներուն մասին:

Կեդրոնական Դրամատան Նախագահին Կանխատեսումները Տնտեսութեան Մասին

Հայաստանի կեդրոնական դրամատան նախագահ Մարտին Գևալստեանի կարծիքով՝ բոլորին մօտ կայ այն ընկալումն ու գիտակցումը, որ գնաճը չարիք է, հետեւաբար կեդրոնական դրամատունը իր ամբողջ գործիքակազմով մշտապէս պիտի պայքարի, որպէսզի Հայաստանի մէջ գնաճը ըլլայ ցած ու կառավարելի, որովհետեւ այդ է այն գիտակցուն նախապայմաններու մասին համար կամ ամենամասներու մէջ հնարաւորութիւն կ'ընձեռուի նաեւ աշխատավարձերու պարբերաբար վերանայման համար, հետեւաբար ցած ու կանխատեսելի գնաճ ունենալը գերնպատակ է:

Մամլոյ ասուլիսի ընթացքին գալատեան նշեց, որ ցած, կայուն եւ կանխատեսելի գնաճային միջավայրը թոյլ կու տայ ներդրումներ կատարել եւ նման պայմաններու մէջ հնարաւորութիւն կ'ընձեռուի նաեւ աշխատավարձերու պարբերաբար վերանայման համար, հետեւաբար ցած ու կանխատեսելի գնաճ ունենալը նույնական է:

Գալատին տեղեկացուց, կեդրոնական դրամատան Խորհուրդը որոշած է վերափինանսաւորման տոկոսադրոյքը իջեցնել 0,25 տոկոսային կէտով՝ սահմանելով 9,25 տոկոս: 2023 թուականի նոյեմբերին 12-ամսեայ գնաճը նուազած է՝ նախորդ ամսուան վերջը կազմելով -0,5 տոկոս, իսկ 12-ամսեայ բնական աճը Հոկտեմբերին կազմած է 0: Չորրորդ եռամսեակին համաշխարհային եւ Հայաստանի հիմնական գործընկեր երկիրներու տնտեսական աշխատմութիւնը կը շարունակէ դանդաղիք:

«Ընթացիկ տարուայ համար

Հայաստանի Կեդրոնական Դրամատան նախագահ Մարտին Գալատեան

տնտեսական աճին առնչուող մեր կանխատեսումները որոշակիորէն աւելի բարձր են, քան մենք նոյնիսկ ակնկալում էինք նախորդ կանխատեսումների ժամանակ եւ տարուայ կարուածքով տնտեսական աճը կը լինի 8,3 տոկոս: Իսկ ինչ վերաբերում է յաջորդ տարուան, ապա 2024 թուականի համար եւս բաւականին կայուն աճ ենք սպասում՝ 6,1 տոկոս: Հիմնական շարժիչ գործոնները շարունակում են կապուած լինել պահանջարկի հետ: Խօսքը հիմնականում սպասման մասին է: Օրինակ՝ մանրածախ առեւտրի մասով 12-ամսեայ կարուածքով շոկտեմբերին 17 տոկոսով աճ է գրանցուել: Ընդհանուր առմամբ՝ միւս տարուայ վերջին գնաճն աւելի մօտ կը լինի մեր նախանշուած թիրախին», ըստ Գալատեան:

Պետութիւնը Կ'ուզէ Քոչարեաններէն Բնագանձնել Աւելի Քան 60 Միլիոն Տոլար

Օրերս Դատախազութիւնը դատարանին մէջ ներկայացուցած է մասնաւորապէս Քոչարեանի աւագ որդիին՝ Սեդրակ Քոչարեանի ու անոր կնոջ այն գոյքն ու դրամական միջոցները, որոնք իրաւապահները ապօրինի գնահատած են:

«Նշուած գոյքերը դրանց ձեռքբարձան պահին առկայ օրինակն եկամուտներով չեն հիմնաւորել՝ որոշ գոյքեր՝ ամբողջութեամբ, որոշ գոյքեր՝ հիմք է ծառայել Ապօրինի ծագումը ունեցող գոյքի բռնազանձման մասին օրէնքի կարգաւորումների համաձայն այդ գոյք գոյքերը դիտել որպէս ապօրինի ապօրինի եւ ներառել սոյն հայցապահանջի մէջ», յայտնած է դատախազ Գէ-որդ Քոչարեանը:

Հաստ իրաւապահներուն՝ Սեդրակ Քոչարեանը ու կինը գոյք ունին ոչ միայն հայագանի այլեւ հեռաւոր թանզանիայի մէջ: Բնազանձման ցանկին մէջ են մայրաքաղաքին մէջ քանի մը տասնեակ գոյք, ինքնաշարժի կայանատեղիներ ամենակերպունին՝ հիւստիսային պղոտային մէջ, քանի մը դրամատուներու մէջ բաժնեսումները:

Հաստ Դատախազութեան՝ Ակ-

բԱ դրամատան մէջ անցեալ տասը տարիներու ընթացքին Սեդրակ Քոչարեանը 225 հազար տողարի աւանդունցած է, որուն մեծ մասին ծագումը անօրինական է, անցած տարիներուն էլ Ամերիխա», «Քոնվրս» դրամատուներուուն մէջ զնած է մեծ քանակութեամբ բաժնեսումները: Հաստ Դատախազութեան մէջ քանի մը դրամատուներու մէջ բաժնեսումները:

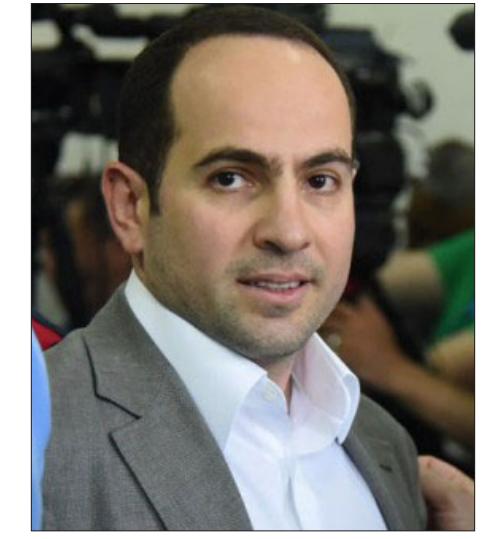
«Թանզանիայում գրանցուած

«Փլէյ Մասթըրը կ'ըմինկ Քորփորէլըն» ընկերութեան 37,4 տո-

կոս մասնակցութիւն, 84,3 տոկոս

մասնակցութիւն՝ «Թարկեթս Կրուփ» ընկերութիւնում», նշած է դատախազը:

Քիչ չեն նաեւ մասնակցութիւնները յայտնի ընկերութիւն-

Քոչարեանի աւագ օրդիին՝ Սեդրակ Քոչարեան

ներու մասնաբաժիններուն մէջ, օրինակ, ըստ դատախազ Քոչարեանի, «Թոյոյթա Երեւան» ընկերութեան մէջ՝ 30 տոկոս:

Ընդհանուր առմամբ, Դատախազութեան գնահատականներով, երկրորդ նախագահանի ու իր ընտանիքը պետութեան պէտութեան մէջ՝ 2 ինքնաշարժի մէջ, 2 ինքնաշարժի մէջ աւելի քան 54 միլիոն տոլար, եւ 6 միլիոն տոլարի հասնող տոկոսով տուած գումար, արժեթուղթերը:

Հակափատածութեան դատարանին մէջ երկու դատավարութիւն կ'ընթանայ. մէկը՝ Սեդրակ Քոչարեանին, միւսը՝ երկրորդ նախագահին ու ընտանիքի միւս անդամներուն ունեցուածքին վերաբերեալ: Քոչարեանները չեն մասնակցի նախատերուն՝ անոնց տեսակետը կը փոխանցեն դատախազութեան դատախազութեան գաղափառական անոնց տեսակետը:

Գոյքն ու ֆինանսական միջոցները, որ պետութիւնը կ'ուզէ բոլոր դատավարութիւններին և այդ գոյքը բոլոր դատավարութիւններին նախագահին ու անդամներէն, կ'անցնի 60 միլիոն տոլարը:

ՄԻԵԴ-ՍԴ ՆԱԽԱԿԻՆ ՅԱԽԱԿԻՆ ՆԱԽԱԳԱՀԻՆ Գանգատները ճանցած է Անընդունելի

Կիրառման սահմանները) յօդուածներով երաշխաւորուած իրաւունքներու խախտումներուն: Մասնաւորապէս դիմումատուները բողոքած են, որ զրկուած եղած էն իրենց պաշտոններու վաղաժամկէտ դադրեցումը ներպետական մակարդակով վիճարկելու հարաւորութեաններ, եւ այդ դադրեցումը եղած է կամայական: Դիմուածաւում է կիրառման սահմանական անդամներէն կ'ուզէ բոլոր դատավարութիւնների պահուածնելի է եւ տեղի չէ ունեցածք դիմուածաւում բարեկարգութեանը: Համապատասխան կ'ուզէ բոլոր դատավարութիւններու վաղաժամկէտ դադրեցումը ներպետական մակարդակով վիճարկելու հարաւորութեաններ, եւ այդ դադրեցումը եղած է կամայական: Դիմուածաւում

Յունուար-Նոյեմբերին Հայաստան Այցելած է 2,2 Միլիոն Զբուաշրջիկ

Զբուաշրջութեան հայկական ֆետերասիոնի նախագահ Մեխան Ապրեսեան ելութ կ'ունենայ «Արմենֆիրեսի» մանլոյ սրահեն ներս

Հնդացիկ տարրուայ Յունուար-Նոյեմբեր ամիսներուն Հայաստան այցելած է 2,2 միլիոն զբուաշրջիկ, որ երկրին համար բացարձակ մրցանիշ է: Նախորդ տարրուայ նոյն ժամանակահատուածին համեմատ 42 տոկոս աճ արձանագրուած է: Վիճակագրական տուեաներուն համաձայն՝ Հայաստան եկածներուն կէսէն աւելին Ռուսաստանէն է, որուն կը յաջորդէ Վրաստանը, այսուհետեւ իրանն ու ԱՄՆ-ն: Զբուաշրջութեան հայկական ֆետերասիոնի նախագահ Մեխակ Ապրեսեանը:

Ուրքանո՞վ զբուաշրջական ընկերութիւնները իրենց վրայ կը զգան զբուաշրջային այս հոսքին աղդեցութիւնը: «Վիզիթ Արմէնիա» զբուաշրջական ընկերութեան հիմնադիր Վլատիմիր Ֆէրգեանի խօսքով՝ առաջին հայեացքէն թիւերը կարեւոր են, սակած այստեղ խօսքը կազմակերպուած գրուաշրջութեան մասին չէ: Շատ են անհատական այցելութիւնները, մեծ թիւ կը կազմեն նաեւ հայերը, որոնք կու գան առանձին նախաձեռնութեամբ եւ զբուաշրջական ընկերութիւններու յաճախորդները չեն:

«Սա շատ կարեւոր արդիւնք է, որովհետեւ Քովիտի ու պատերազմի Աժ-Ն Վաւերացուց Հայաստանի Եւ Հնդկաստանի Միջեւ Մաքսային Հարցերով Համագործակցութեան Համաձայնագիրը

Հայաստանի Ազգային ժողովը վաւերացուց «Հայաստանի Հանրապետութեան կառավարութեան եւ Հնդկաստանի Հանրապետութեան կառավարութեան միջեւ՝ մաքսային հարցերով համագործակցութեան եւ փոխադարձ օգնութեան մասին» համաձայնագիրը: Նախագիծին կողմ քուէարկեց 95 պատգամաւոր:

Համաձայնագիրը ստորագրուած է 2023 թուականի Յունիս 23-ին, Պրիւդակի մէջ:

Այս համաձայնագրով հիմքեր կը ստեղծուին Հայաստանի եւ Հնդկաստանի մաքսային ծառայութիւններուն միջեւ փոխադակցութեան ընդդաշնման եւ ամրապնդման համար: Կը նախատեսուի մաքսային դրժին վերաբերող հարցերուն մէջ փոխադարձ վարչական օգնութեան ցուցաբերման եւ այդ նպատակով տեղեկատութեան փոխանակման ընթացակարգերու սահմանում:

Պետական Եկամուտներու կոմիտէի նախագահի տեղակալ Աշոտ Մուլրատիեան ներկայացուցած էր, որ համաձայնագրի կիրառմամբ պիտի հաստատուի ուղղակի կապ երկու երկրներու համապատասխան ստորաբաժնութեամբ միջեւ, ինչն ալիք դրական աղդեցութիւնը պիտի ունենայ Հնդկաստանին ներկութեամբ մասնակցելու համար:

Համաձայնագրութեան ընդդաշնման մաքսային կանոններու խախտման դէքսերու բացայացութեան մասնակի կը գործադրու տնօրէն Ալի Աքպար Սաֆայիի հետ: Հանդիպման ներկայ եղած է նաեւ իրանի մէջ ՀՀ առեւտրական կցորդ Վարդան Կոստանեանը:

Քննարկուած են հայ-իրանեան յարաբերութիւնները, մասնաւորապէս՝ երկու երկիրներուն միջեւ բեռնանափոխադրումներու իրականացման վերաբերու հարցեր:

Վահագն Խաչատրուրեանը Արժանթինի Նախագահը Հրաւիրած է Հայաստան

Արժանթինի նորընտիր նախագահ Խաչատրուր Միլէ եւ Հայաստանի նախագահ Վահագն Խաչատրուրեանը:

Խաւիեր Միլէյը հանդիսաւոր երգմամբ ստանձնած է Արժանթինի նախագահի պաշտօնը: Երդմանակալութեան արարողութիւնը տեղի ունեցած է մայրաքաղաք Պուենոս Այրեսի մէջ՝ Գոնկրէսի շնորհին մէջ:

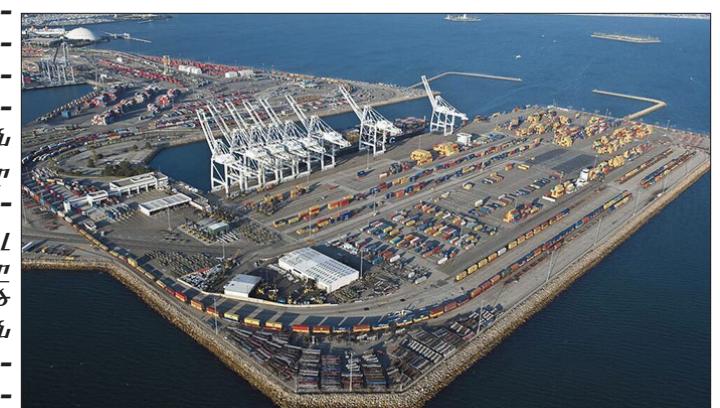
Այս առթիւ Պուենոս Այրէս ժամամած է ՀՀ նախագահ Վահագն Խաչատրուրեանը հանդիպած է Արժանթինի ընտրուած նախագահ Խաւիեր Միլէի հետ: Ողջունելով նախագահ Խաչատրուրեանը, Խաւիեր Միլէյը շնորհակալութիւն յայտնած է իր երգմանակալութեան արարողութեան մասնակցելու հաւաքը ընդունելու համար: «Ինձի համար պատիւ է հանդիպիլ Զեզի, ես եղած եմ Հայաստան եւ ծանօթ եմ Հայաստանին, վստահ եմ, որ մենք աւելի կը խորացնենք ու սերտացնենք մէր յարաբերութիւնները», նշած է Արժանթինի ընտրուած նախագահը: Շնորհակալութիւն յայտնելով Զերծ ընդունելութեան համար, Վահագն Խաչատրուրեանը շնորհաւորած է Խաւիեր Միլէյ՝ ընտրութիւննե-

րուն յաղթանակի առթիւ: Հանդիպման ընթացքին նախագահ Վահագն Խաչատրուրեանը, իր եւ ՀՀ վարչապետին անունով, Խաւիեր Միլէյը հրաւիրած է Հայաստան, ինչին ի պատասխան Արժանթինի ընտրուած նախագահը նշած է, որ սիրով կ'այցելի երեւան հնարաւորութեան պարագային, այդ կերպ աւելի նպաստելով երկու երկիրներուն միջեւ յարաբերութիւններու ամրապնդման:

Հանդիպման ընթացքին քննարկուած էն երկկողման հետաքրքրութիւն ներկայացնող ոլորտներուն մէջ համագործակցութեան հնարաւորութիւններն ու ներդրումային ծրագրերու խթանումը: Զրոյցի ընթացքին երկուստեք կարեւութեան ամառաւորութիւններն ու ներդրումային ծրագրերու խթանումը: Հանդիպման համակարգին մէջ շարունակական բարեկիրդումներու իրականացման անհրաժեշտութիւնը: Հանդիպման աւարտին ընդուած է Հայաստանի նախագահ Վահագն Խաչատրուրը: Հանդիպման աւարտին ընդուած է Արժանթինի միջեւ արդիւնաւէտ համագործակցութեան ընթանական կարեւութիւնը:

Իրանը Պատրաստ է Հայկական Ընկերութիւններուն Բարենպաստ Պայմաններ Տրամադրել՝ Իր Նաւահանգիստներէն Օգտուելու Համար.

ՀՀ Տնտեսութեան Նախարարութիւնը հաղորդագրութիւն տարածած է, որուն մէջ նշուած է, որ տնտեսութեան նախարարի տեղակալ Նարեկ Տէրեանը թեհրան կատարած աշուարած աղութիւնը կազմակերպութեան մասնակցելու համար կազմակերպութեան գործադրի տնօրէն Ալի Աքպար Սաֆայիի հետ: Հանդիպման ներկայ եղած է նաեւ իրանի մէջ ՀՀ առեւտրական կցորդ Վարդան Կոստանեանը:

ԵԱԾՄ եւ եւրոպական երկրներ, իսկ իրանը Հայաստանի համար՝ դէպի Պարսից ծոցի եւ Միջին Ասիոյ երկիրներու ու Հնդկաստան:

Իրանեան կողմը պատրաստակածութիւն յայտնած է հայկական ընկերութիւններուն ապահովել բարենպաստ պայմաններ իրանեան նաւահանգիստներին օգտուելու համար:

Հանդիպման բերումով պայմանաւորուածութիւն ձեռքբերուած է ստորագրել ոլորտացին համագործակցութեան յուշագիրի, որ թուլ պիտի տայ հայկական կողմին օգտուելու իրանեան նաւահանգիստներին:

massis Weekly

Volume 43, No. 47

Saturday, December 16, 2023

President Vahagn Khachaturyan Attends Inauguration Ceremony of Argentina's New President Javier Milei

BUENOS AIRES -- Argentina's new President Javier Milei met with his Armenian counterpart Vahagn Khachaturyan and called for closer ties between their countries ahead of his inauguration ceremony held on Sunday.

Khachaturyan was among a handful of foreign leaders who attended the ceremony held in Buenos Aires. According to the Armenian presidential press office, he was the first of those dignitaries to be received by Milei in his new capacity.

"I have been to Armenia and am familiar with Armenia," the office quoted Milei as saying. "I am confident that we will further deepen our relations."

Continued on page 3

32 Armenian POWs Return Home

YEREVAN -- Armenia and Azerbaijan exchanged over three dozen prisoners on Wednesday one week after reaching an agreement to that effect welcomed by the international community.

In line with that agreement, Azerbaijan freed 32 Armenian soldiers and civilians in exchange for Armenia's release of two Azerbaijani servicemen. The swap took place at the border between the two countries.

As part of the deal, Yerevan also dropped its objections to Baku's bid to

host the COP29 climate summit next year. The United Nations officially announced Azerbaijan as the summit host on Monday.

Prime Minister Nikol Pashinyan posted the list of the freed Armenians on his Facebook page. He said that they will undergo medical examinations before reuniting with their families.

Most of them were taken prisoner in Nagorno-Karabakh in Decem-

Continued on page 2

"Armenia's Government and People Share European Aspirations," Says Foreign Minister Ararat Mirzoyan

BRUSSELS -- The Armenian government has voiced support for Georgia's, Ukraine's and Moldova's membership in the European Union and reaffirmed its desire to deepen ties with the EU.

"My government warmly welcomes the European Commission's [recent] decision to recommend the European Council to open accession

talks with Moldova and Ukraine and to grant candidate status to Georgia," Foreign Minister Ararat Mirzoyan said late on Monday. "This decision is welcomed not only by the government of Armenia but also people of Armenia, who also have European aspirations."

Continued on page 3

ACA's Annual Toy Drive and Comedy Night: Bringing Joy and Providing Toys for Children in Armenia

PASADENA — Over 150 individuals gathered at the AEBU Center in Pasadena for an evening filled with laughter and philanthropy at the 2nd Annual Toy Drive/Comedy Night event, meticulously organized by the Armenian Council of America. The purpose was twofold: to enjoy a night of comedy and to contribute toys for children in Armenia.

Guiding the audience through the night's festivities, Master of Ceremonies Steven Hovagimian introduced a stellar lineup of comedians, including Antic, Vache Tovmasyan, Armen Demq Show, Sophie Samuelian, and Armen Babasaloukian. Their performances elicited uproarious laughter and infused the atmosphere with a spirit of joviality.

Reflecting on the event's suc-

cess, Allison Gafari, a member of the organizing committee, expressed her delight with the substantial turnout. "This marks the second year organizing the Toy Drive/Comedy Night, and once again, it was an extraordinary success," she noted.

The collected toys will soon embark on a journey to Armenia, where they will be distributed to children in need in the upcoming weeks. Additionally, efforts are underway to gather donations for the direct purchase of toys in Armenia, a strategic move aimed at mitigating shipping costs.

Raffi Barsamian, another member of the organizing committee, underscored the profound significance of the Toy Drive Comedy Night. "This

Continued on page 4

Rep. Schiff Leads Letter to Comptroller Hsu Demanding Accountability from Citibank for Discriminating Against Armenian Customers

WASHINGTON, D.C. — Representative Adam Schiff (D-Calif.) led a letter to the Office of the Comptroller of Currency's Acting Comptroller Michael J. Hsu to demand answers and further accountability from CitiBank for their recent discrimination against Armenian credit card customers.

"We write today regarding disturbing reports of Citigroup Inc. (Citi)'s discriminatory lending practices against Armenian Americans. According to the Consumer Financial Protection Bureau (CFPB), Citi deliberately targeted and denied Armenian American credit card applicants based on their surnames and city of residence over a six-year period. According to reports, from 2015 through 2021, Citi singled out credit card applicants with surnames that Citi employees associated with Armenian origin as well as applicants whose addresses were in or near Glendale, California, home to a large and vibrant Armenian community," the lawmakers wrote.

"Citi is the fourth-largest bank by U.S. customer deposits, according to the Federal Reserve. As one of the largest banks in the nation, their insti-

tution plays a key role in determining which individuals and communities have access to economic opportunity. No American should fear that their access to financial services or financial stability will be impacted by their race, ethnicity, nation of origin, or any other protected trait," the lawmakers continued.

Finally, the lawmakers demanded answers to these key questions.

-Has the OCC launched its own investigation into this case and considered taking additional actions to hold Citi accountable?

-Have any other financial institutions engaged in similar discriminatory actions against the Armenian community or other ethnic communities?

-Do any of the employees responsible for participating in this discriminatory practice still hold employment with Citi and what disciplinary actions have taken place?

-What actions has Citi taken to ensure this does not happen again?

-What additional regulatory tools are necessary to make sure this does not happen again at Citi or any other institution?

EU to Expend Border Monitoring Mission in Armenia

BRUSSELS -- The European Union has decided to deploy an additional 71 observers and experts to Armenia's volatile border with Azerbaijan.

The EU's top diplomat, Josep Borrell, announced the decision late on Monday following a meeting of the foreign ministers of EU member states held in Brussels. He said they agreed to "increase our presence on the ground from 138 staff to 209."

"The fact that we have decided to increase by such an important number our staff on this mission shows our clear commitment to stability on the border between Armenia and Azerbaijan and an important contribu-

tion to the peace efforts," Borrell told a news briefing.

He said the expansion of the monitoring mission, approved by the ministers in principle last month, also reflects the EU's deepening relations with Armenia.

"Armenia clearly sees the benefits of increasing cooperation with us and we are ready to respond positively," added the EU foreign policy chief.

The mission was launched in February at the request of the Armenian government and with the stated aim of preventing or reducing ceasefire violations along the Armenian-Azerbaijani border.

Armenian Parliament Ratifies Customs Cooperation Agreement with India

YEREVAN -- The Armenian National Assembly voted unanimously to ratify the agreement on Cooperation and Mutual Assistance between the Governments of Armenia and India, Deputy Speaker of Parliament Hakob Arshakyan informs.

"As the leader of the Armenian-Indian parliamentary friendship group, I attach importance to the deepening of relations with India," Arshakyan said in a Facebook post.

He called it an important step towards the implementation of the "Crossroads of Peace" project.

"The National Assembly is also taking steps towards the development of parliamentary relations between Armenia and India," the lawmaker said.

The treaty, titled the Agreement

on Customs Affairs Cooperation and Mutual Aid between Armenia and India, was signed on June 23, 2023 in Brussels. Under the agreement, Armenia and India will provide mutual administrative support to one another and exchange information regarding customs affairs.

The agreement will enable faster solutions and detection of possible violations during exports and imports.

ECHR Rejected Appeal Filed by Dismissed Former Armenian Supreme Court Judges

STRASBOURG — The European Court of Human Rights (ECHR) has dismissed an appeal filed more than three years ago by the former chairman and three other members of Armenia's Constitutional Court against their dismissal in 2020.

A constitutional reform amendments passed by the parliament extended a 12-year term limit to all nine members of the Constitutional Court, thereby mandating the immediate dismissal of three court justices who had taken the bench in the 1990s. They also required Hravir Tovmasyan to quit as court chairman while allowing him to remain a judge.

Tovmasyan and the three ousted judges — Alvina Gyulumyan, Felix Tokhyan and Hrant Nazaryan — said the amendments are null and void because they were not sent to the Constitutional Court for examination prior to their passage.

Tovmasyan, Gyulumyan, Tokhyan and Nazaryan went on to appeal to the ECHR, saying that they were forced out in violation of several articles of the European Convention on Human Rights. One of those articles guarantees their "access to court."

In its long-awaited ruling made public on Thursday, the Strasbourg-based court refused to invalidate or challenge in any way their ouster, saying that it resulted from the constitutional changes "not directed against them specifically." It claimed to have found no "evidence of the authorities

singling out any of the applicants with negative remarks about their professional performance, personality or moral values."

The ECHR ruling also cited statements on the issue made by the Venice Commission of the Council of Europe in 2020. While largely backing the constitutional amendments, the commission criticized the Pashinyan administration's refusal to introduce a transitional period that would "allow for a gradual change in the composition of the court in order to avoid any abrupt and immediate change endangering the independence of this institution."

As a result of the 2020 amendments, two more Constitutional Court members resigned in the following years. The vast majority of the court's current judges have been handpicked by Armenia's current political leadership and confirmed by the parliament loyal to it.

Armenia's Defense Spending to Increase to \$1.38 Billion in 2024

YEREVAN — The Armenian government is planning to increase its defense expenditures by 7 percent to 554 billion drams (\$1.38 billion) next year, Finance Minister Vahe Hovannisan said on Wednesday.

"As a result, our defense spending will be equivalent to 5.3 percent of GDP, down by 0.3 percentage points from 2023," Hovannisan told the Armenian parliament as he presented the government's draft state budget for 2024.

Asked to elaborate on the decrease against the GDP, the minister said, "When we say it has decreased 0.3 percent, it doesn't mean that the money has decreased, it's just that our revenues are growing faster than the expenditures that we have decided to allocate for the defense sector."

He said that 42 percent of 695 billion drams in capital spending planned by the government in 2024 will also be channeled into national defense. This presumably includes the construction of new barracks, other military installations and border fortifications.

Armenia's defense budget was projected to soar by as much as 46 percent this year. Prime Minister Nikol Pashinyan said on November 16 that his government will keep increasing it for purely defensive purposes.

"I'm sure that all of our neighbors realize that we do not intend to attack anyone," he said in an apparent effort to reassure Azerbaijan.

32 Armenian POWs Return Home

Continued from page 1

ber 2020 just weeks after a Russian-brokered ceasefire stopped the last Armenian-Azerbaijani war.

Also repatriated was Gagik Voskanyan, an Armenian army reserv-

ist who was mobilized a few weeks before straying into Azerbaijani territory in August this year in unclear circumstances. An Azerbaijani court convicted Voskanyan of "terrorism" just hours before the announcement of the prisoner swap.

Forbes Magazine Names Armenia a “Tech Powerhouse”

YEREVAN (Armradio)—Armenia has emerged as a tech powerhouse with the presence of global players and a vibrant startup ecosystem, Craig S. Smith writes in an article published by Forbes.

He notes that people like Noubar Afeyan, co-founder of biotechnology powerhouse Moderna, Alexis Ohanian, co-founder of Reddit and Avie Tevanian, former CTO of Apple and creator of the macOS operating system have all remained connected to the country.

“In October, Adobe CEO Shantanu Narayen was in the vibrant capital Yerevan to speak at the country’s Silicon Mountains conference and open a new Adobe building. Across town, dozens of startups displayed their innovations at the annual Digitec expo. Already, the small, landlocked country has produced one unicorn (Picsart) with more on the way,” the author writes.

“With the snowcapped summit of distant Mount Ararat – the Armenian national symbol that rises across the border in Turkey – visible on clear days, Yerevan is filled with sophisticated restaurants crowded with tables of young tech entrepreneurs drinking apricot brandy and eating platters of stuffed grape leaves as they discuss the latest innovations,” he continues.

According to Forbes, Various indexes show Armenia as the emerging tech powerhouse of the Southern Caucasus region, a legacy of its role as one of the Soviet Union’s top technology centers – the USSR’s first general-purpose computers were developed there in the early 1960s.

“That history faltered during the breakup of the Union and the subse-

quent war with Azerbaijan to define Armenia’s national borders – a conflict that continues to reverberate today. But, Armenia recovered and has drawn on the success of its diaspora in the United States to become one of the strongest economies in the region,” Smith writes.

He notes that following its independence in 1991, Armenia began developing as a behind-the-scenes builder of software for Western companies, many founded by Armenians. But gradually, it has climbed the value chain to produce products of its own.

That trend only accelerated with the outbreak of Russia’s war with Ukraine which drove companies from both countries to relocate to Yerevan. The subsequent influx of capital drove up the Armenian dram against the dollar, hurting the competitiveness of the country’s outsource industry. Meanwhile, a small venture capital industry coalesced to fund tech development and today startups can raise as much as \$1 million domestically before turning to VCs abroad.

Consequently, the country’s economy is booming – with projected 7 percent growth this year, according to the International Monetary Fund, making it the fastest growing economy in the region.

“The tech industry is now the country’s the fastest-growing sector, expanding by more than 30 percent in 2023, surpassing resource extraction and agriculture as the primary drivers of the economy. And it is drawing foreign investment. Besides Adobe, many of the world’s most powerful technology firms have set up shop there, including Microsoft, Google, IBM and Cisco,” the author emphasizes.

Armenia's Government and People Share

Continued from page 1

Yerevan is committed to “coming closer to the European Union to the extent the EU will deem it possible,” Mirzoyan added in a speech delivered during a meeting in Brussels of the foreign ministers of EU member states and five ex-Soviet republics involved in the 27-nation bloc’s Eastern Partnership program.

Prime Minister Nikol Pashinyan expressed that commitment when he addressed the European Parliament in October. He

stopped short of announcing plans to seek Armenia’s eventual membership in the EU.

Mirzoyan and EU foreign policy chief Josep Borrell met in North Macedonia late last month as a team of EU officials wrapped up a visit to Yerevan during which they explored ways of bringing Armenia closer to the bloc.

Borrell also met with Mirzoyan in Brussels earlier on Monday. He said they had a “good exchange of views ... on concrete ways to enhance EU-Armenia relations” but did not elaborate.

The Zoryan Institute Commemorates the 75th Anniversary of the Human Rights Declaration and Genocide Convention

TORONTO — Today marks the 75th Anniversary of the 1948 Universal Declaration of Human Rights and the Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide. For the past 75 years, these United Nations principles have provided the international community with a set of standards and legal mechanisms designed to protect the rights and dignity of individuals, and to condemn, punish, and prevent acts of genocidal violence against groups of people based on their nationality, ethnicity, race, and/or religion.

Tragically, this year has been marked by great atrocity, pain, and suffering world-wide. We have witnessed the continuation of the war in Ukraine, the blockade of the Lachin Corridor and the ethnic cleansing of Nagorno-Karabakh, the escalation of conflict in Darfur and Myanmar, and the renewal of extreme violence between Israelis and Palestinians, just to name a few. The standards of the Human Rights Declaration and the Genocide Convention are being directly challenged. Much of this is due to the lack of accountability and the failure of the international community to effectively condemn, prevent, and intervene in such crimes.

Dr. Henry Theriault, co-editor of the Zoryan Institute’s academic journal, Genocide Studies International, states:

“This year we have seen a further acceleration of mass violence as more and more powerful leaders ignore basic human rights norms and law and some even mock it. While certain cases have received significant media and policy attention, these are just the tip of the iceberg. The dream of the Universal Declaration of Human Rights and UN Genocide Convention has become a nightmare of rape, torture, killing, and brutal expulsion...”

For the past 41 years, the Zoryan Institute has served as a global human rights leader. As we look forward and reflect on the meaning and impact of these events, it is clear that the importance of our work is more urgent and relevant than ever before. We believe that the Zoryan Institute functions both as a mirror and as a lamp in striving to educate audiences by making visible the traumatic realities of genocide and mass atrocity through scholarship and

The Zoryan Institute

outreach that illuminates the path towards peace and justice. The Institute will continue to serve as a sought-after hub where scholars, international students, researchers, and activists seek quality research, informed scholarship, and academic programming to better understand and make sense of the atrocities happening around us we work to build a more human rights-respecting global order.

In his statement, Dr. Theriault concludes by stating:

“...There is no time to waste: every person committed to human rights and the survival of marginalized groups around the globe must join together to reverse this global trend and create a world in which people can live with dignity and security. Zoryan’s public commitment is a model for what is needed.”

In light of events since October 7th and other atrocities of 2023 and on the occasion of the 75th Anniversary of the Human Rights Declaration and the Genocide Convention, the Zoryan Institute, its Board of Directors, the editors of its journals, and its staff affirm their commitment to producing impactful research, publications and educational programming, such as the Institute’s peer-reviewed journal, Genocide Studies International, hosting the annual graduate-level Genocide and Human Rights University Program at the University of Toronto, co-sponsoring films based on its oral history archives, and delivering its high school-level Promoting, Equity, Tolerance, Reconciliation and Awareness Through Genocide Education Program.

President Vahagn Khachaturyan Attends

Continued from page 1

Khachaturyan held a separate meeting with the South American country’s outgoing President Alberto Fernandez and gave him an Armenian state medal, the Order of Honor. Fernandez has repeatedly denounced Azerbaijan’s blockade of the Lachin corridor that preceded its September military offensive in Nagorno-Karabakh.

Armenia has long maintained warm relations with Argentina as well as neighboring Brazil and Uruguay cemented by the existence of influential

Armenian communities in the three nations. There are an estimated 120,000 ethnic Armenians living in Argentina. Most of them are descendants of survivors of the 1915 Armenian genocide in Ottoman Turkey.

The most prominent Argentinian of Armenian descent is Eduardo Eurnekian, Argentina’s fourth-richest person whose Corporacion America group runs 53 airports in and outside the country and also has a wide range of other business assets. Milei worked for the conglomerate from 2008-2021, eventually becoming its chief economist.

Serj Tankian Partners With Gibson to Benefit Artsakh Refugees

NASHVILLE, TN — Gibson, the iconic instrument brand, has announced the launch of the Gibson Band, which features a revolving collective of Gibson artists. Today, the Gibson Band is launching the first single, "Deconstruction," which was co-written by Serj Tankian of System of a Down and Cesar Gueikian, CEO of Gibson, and features Tony Iommi of Black Sabbath on guitar.

Gibson Records, Cesar Gueikian, Serj Tankian, and Tony Iommi will donate all proceeds from the sale of the song "Deconstruction," as well as the funds raised from the auction of Serj Tankian's painting and a unique Les Paul guitar (details below) via Gibson Gives, and Corporación América Airports will match the funds raised from the auction—with all funds going to Armenia Fund's Artsakh Refugee Initiative. Tankian, Gueikian, and the Eurnekian family are all of Armenian descent, and the Armenia Fund provides humanitarian assistance to the people of Armenia and global Armenian communities through the development of vital infrastructure projects, educational, cultural, healthcare, and disaster relief programs, as well as direct assistance to families and individuals.

In addition to fronting System of a Down, Serj Tankian is also an accomplished painter. The single cover artwork for "Deconstruction" is based on an original work of art by Serj Tankian titled "Our Mountains." Tankian stated, "'Our Mountains' harks back to the twin peaks of Mount Ararat, a symbol of the Armenian nation and the location for the rebirth of Noah's civilization." Tankian's original "Our Mountains" painting—a 48" x 36" acrylic on canvas—as well as a one-of-a-kind Gibson Les Paul Standard customized with the "Our Mountains" artwork, will be part of an exclusive global auction from Friday, December 8 through Monday, December 18, closing at 11:00 a.m. PST, via Julien's Auctions, HERE.

Acrylic on canvas original artwork titled "Our Mountains," by System of a Down founding member Serj Tankian. An accomplished artist as well as a musician, Tankian created this work to be sold in conjunction with the release of

"Deconstruction," the first single from the Gibson Band. "Our Mountains," was used as the cover artwork for the single's release. The painting is accompanied by a unique musical score that is unlocked via smartphone or tablet using optical recognition software via the Arloopa app.

The 2023 Gibson Les Paul Standard guitar serial #232030094 was custom built by the luthiers and craftspeople of Gibson USA using a proprietary, pure lacquer, technique that perfectly recreates the center portion of the original painting "Our Mountains," painted by Serj Tankian of System of a Down. The guitar comes with a Black USA Modern hardshell case.

"We are thrilled to launch the Gibson Band project and release the first song, 'Deconstruction,'" says Cesar Gueikian, CEO of Gibson. "We have been working on this project for a very long time. The concept of the Gibson Band was born out of a love of writing and recording new music and having a new venue for collaboration between our team and our Gibson artists. The first song, 'Deconstruction,' brings multiple emotions together for me, including the dream of collaborating with Serj Tankian and Tony Iommi, two artists I admire and who have been influential and transformational in so many ways. Serj and I are both diaspora Armenians therefore, we immediately decided we wanted 'Deconstruction' to be dedicated to the Armenian community. I hope everyone loves 'Deconstruction' as much as we loved making it!"

"It's a dream come true to have collaborated with my good friend, Cesar Gueikian, and Tony Iommi, who I have collaborated with before," says Serj Tankian. "I am happy that we are using our platform to donate the music, my art, and Gibson's incredibly unique guitar for such a great charity. Music with the right intentions can inspire and also create positive change."

"It was great to hook up with Serj again and also to do a track with Cesar (I think that he's trying to steal my job!!) ha-ha!! The Armenian people are really lovely people, and it's a great pleasure, a great cause, and I'm very happy to be involved in it." —Tony Iommi

Armenian Doctor Embarks on 600km Charity Ultramarathon to Help Artsakh Refugees

BUENOS AIRES — From December 3rd through 16th, 2023, Infectious Disease Specialist and Medical Director of FIDEC Armenia, Pablo Elmassian, will embark on a remarkable 600-kilometer ultramarathon, running an average of a marathon each day to connect the cities of Buenos Aires and Montevideo. This endeavor aims to raise funds to support healthcare programs benefiting vulnerable rural communities in Shirak and refugees who have fled from Artsakh.

The ultramarathon, titled "Moving Forward to Improve Healthcare in Armenia," is institutionally supported by the Embassy of the Republic of Armenia in Argentina, the Armenian Center of the Republic of Argentina, Armenian Institutions of the Republic of Argentina (IARA), and the Armenian General Benevolent Union (UGAB). Pablo Elmassian's journey holds significant symbolic value as it represents a personal connection between Buenos Aires and Montevideo. Born in Uruguay and currently residing in Argentina, Elmassian's 14-day consecutive run reflects his deep appreciation for both countries' unwavering commitment to Armenia.

"Years ago, I decided to combine my passion and experience in long-distance running with charitable purposes. This time, I will do so in support of the actions we are currently undertaking at FIDEC Armenia, particularly for the healthcare program in Shirak and our assistance to Artsakh refugees," says Pablo Elmassian, M.D., infectious disease specialist, and Medical Director at FIDEC Armenia.

In celebration of the 15th anniversary of FIDEC Armenia in 2023, the charity run aims to support the program launched in 2022 for vulnerable rural communities in the province of Shirak. This initiative provides assessment, comprehensive medical care, and treatment for their most signifi-

cant health issues, offering a unique opportunity for residents to access vital healthcare services.

The recent devastating events in Artsakh have intensified the need for support and solidarity. People of Artsakh, having lost everything, seek refuge in Armenia, heightening the urgency of addressing this pressing humanitarian crisis.

Thanks to the generous contributions from the Armenian community and other supporters, FIDEC Armenia has successfully built a bridge to enhance healthcare access and improve the quality of life in Armenia. As FIDEC Armenia marks 15 years of service, the organization extends a warm invitation to others to join in creating new projects, enabling the continuation of the legacy passed down by parents and ancestors.

"There is a phrase very close to our feelings: 'They attempted to bury us, unaware that we were seeds destined to grow.' That's the way it is, and that's why the race also represents the joy and pride of passing on the flame of commitment to younger generations, enabling our efforts to persist in our two homelands, Argentina and Armenia, and ensuring our perpetual growth," says Daniel Stamboulian, M.D., President of FIDEC Armenia.

FIDEC is a non-profit organization dedicated to improving healthcare access and quality of life. We are celebrating its 15th anniversary in 2023, of our non-profit FIDEC Armenia, which continues to undertake impactful initiatives to address the healthcare needs of vulnerable communities.

Dr. Pablo Elmassian is an Infectious Disease Specialist and the Medical Director of FIDEC Armenia. With a passion for long-distance running, he combines his love for the sport with charitable endeavors to support healthcare programs in Armenia.

ACA's Annual Toy Drive and Comedy Night

Continued from page 1

event exemplifies the true nature of the Armenian community—a community that consistently and earnestly seeks to aid children in Armenia and, more broadly, supports worthwhile causes. Our collective commitment extends to our sisters and brothers in the homeland who depend on us for crucial support during their times of need," he remarked.

The Armenian Council of America extends its heartfelt appreciation to the Armenian Educational Benevolent Union, the Armenian Compatriotic Committee, Half Baked Co., and Belle Âme Balloons for generously sponsoring their services for the event. Special recognition is also extended to the dedicated volunteers and attendees whose contributions played a pivotal role in making the Toy Drive/Comedy Night an overwhelming success.

Արցախահայութեան Օժանդակութիւնը Կրկին Օրակարգի Վրայ Կը Ղճէ «Սփիւռքի Կառոյցներու» Խնդիրը

ՀՐԱԶ ԶԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ

Արցախի աղէտը, ինչպէս եղեռ-
նի աղէտը, տասնամքեակներ շարու-
նակ սփիւռքահայութեան վրայ իր
ազգեցութիւնը պիտի ունենայ: 44-
օրեայ պատերազմէն ետք, Սփիւռ-
քը «Հոգեկան կաթուած»ի մատն-
ուեցաւ, ու այդ ողբերգութեան
ծանրութեան տակ՝ վրայ հասաւ
արցախահայութեան էթնիք գտու-
մը եւ Արցախի հայաթափումը:

Բայց այսօր հոգեբանութեամբ
զբաղելու ժամանակը չէ, այլ անհ-
րաժեշտ է կեղրոնանալ սփիտոքի
երկարժամկետ աջակցութեան ռազ-
մավարութեան վրայ։ Ինչպէ՞ս եւ
ինչպիսի՞ անմիջական եւ հետեւո-
ղական օժանդակութիւն տրամադր-
բել արցախցիներուն, որոնք Հա-
յաստան ապաստանած են։

Այս հարցումները գործնականի վերածելու համար նախ պէտք է հասկնանք թէ ի՞նչ նկատի ունինք երբ «սփիւռք» կ'ըսենք:

Յաճախ կ'ըսուի որ սփիւռքը
«հարստութիւն» կամ «ուժ» մընէ
Հայաստանի համար, սակայն այս
հաստատումը ընդհանուր գաղա-
փար մընէ, որ պէտք է գործնական
տարագի մը մէջ դնել ու յատակաց-
նել: Անշուշտ գործնական չէ կա-
ռուցային բնորոշում տալ սփիւռ-
քին, որովհետեւ ոչ աշխարհագրա-
կան, ոչ քաղաքական, ոչ ընկերա-
յին եւ ոչ ալ տնտեսական մէկ ու
ամբողջական միաւոր է ան: Իսկ
սփիւռքահայութիւնը իր կարգին
բազմաշերտ, բազմազան եւ ոչ այն-
պայման ներդաշնակ վիճակ է:

Այս ըսել չէ որ սփիւռքի
կառուցները կարեւոր չեն: Ընդհա-
կառակն, կառուցները անհրաժեշտ
են համայնք ստեղծելու եւ կենսու-
նակ պահելու առաքելութեան մէջ:
Յետքեղասպանութեան շրջանին,
հայկական եղեկեցիները (առաքե-
լական, կաթողիկէ, աւետարանա-
կան), կուսակցութիւններն ու իրենց
ուղեկից կառուցները, ինչպէս նա-
եւ՝ Հայկական Բարեգործական Ընդ-
հանուր Միութիւնը, տասնեակ տա-
րիներով իրնեց հակայական դերը
եւ ներդրումը ունեցած են զաղթա-
կան ու սփուռած հայութեան կեան-
քը վերականգնելու գործընթացին
մէջ: Կառուցած են եկեղեցիներ,
դպրոցներ, մշակութային, մարզա-
կան, ընկերացին ծրագրներ, կեղ-
րոններ եւ հաստատութիւններ: Այ-
սօրուան սփիւռքի երկար կենսագ-
րութիւն ունեցող համայնքներու ար-
մատներն ու հիմքերը այս «դասա-
կան» կառուցներն ու կազմակեր-
պութիւնները ղրած են: Անոնք
դարէ մը աւելի սփիւռքի մէջ

Հայկական ինքնութիւնը կենսու-
նակ պահելու ազգակ եւ վաստակ
ունին: Բայց եւ այնպէս, ժամանա-
կին բազմապտուղ այս կազմակեր-
պութիւնները՝ ներկայ կենաքի, տե-
ղական, տարածաշրջանային եւ հա-
մաշխարհային հակացական վերա-
փոխումներու պարունակին մէջ
կարծէք կորսնցուցած են իրենց
ստեղծագործական ատաղձը եւ հիմ-
նարար նպատակներու իրագոր-
ծումը:

Սփիւռքի կառուցները պետութիւն, երկիր պահելու համար չեն ստեղծուած, այդ կարողականութիւնը չունին եւ ոչ ալ կրնան յաւակնիլ; Կրնան էական եւ ազգուներդրում ունենալ «Հայրենաշինութեան» գործընթացին մէջ, որոշ ճեղքեր, բացեր գոցել այդ մէծ ծրագիրներուն մէջ:

Այսօր երբ ափիւռքի կառուցց-
ներու մասին կը խօսինք, պէտք է
յստակեցնենք, թէ ո՞ր կառուցնե-
րուն մասին է խօսքը եւ ի՞նչ
կարողականութիւնն ունին անոնք։
Կառուցը կը նմանի շէնքին. շէնքը
կայ, բայց պիտի նայինք թէ ո՞վ
կ'ապրի այդ շէնքին մէջ եւ ի՞նչ
կարողութիւն ունի։ Հետեւաբար
նպատակը եւ բովանդակութիւնը
շատ կարեւոր են։ Բաւարար չէ
ըսել աշխատինք կառուցներու հետ,
պէտք է մանրամասնել, համկար
ո՞ր կառուցին մասին է խօսքը եւ
ո՞ր կառուցը ի՞նչ խնդիր կրնայ
լուծել, կամ ի՞նչ հարցի լուծման
կրնայ նպաստել։ Հայաստանէն դիտ-
ուած, ընդհանրապէս ափիւռքը կը
պատկերացնեն իբրեւ հակայ զանգ-
ուած մը խմբուած այդ կառուցնե-
րուն շուրջ։ Նման համկացութիւն
կամ դիտարկում իրականութեան
առառարկում է ոչ այ հոգածաւուժ։

Այսօր, բազմաթիւ անհատներ
(թէ՛ վերը նշուած 80 տոկոսէն եւ

թէ՛ կազմակերպութիւններու առնչուած 20 տոկոսէն) ընդհանրապէս երիտասարդներ արդէն առանց այդ «դասական» կառուցյներու միջնորդութեան, Հայաստանի հետ ուղղակի կապի մէջ են, կ'օգնեն տարբեր ծրագիրներով:

Այս իրականութեան շրջագի-
ծին մէջ, կարելի է հաստատել որ
այսօր սփիւռքի հսկայ կարողակա-
նութիւնը անհատներու մօտ է թէ
անհատ բարեբարներու, թէ՝ մաս-
նագէտներու, գիտնականներու, ար-
ուեստագէտներու, մտաւորականնե-
րու եւ բազմաթիւ մարզերու մէջ
ներգրուած արհեստավարժ հայե-
րու միջոցով։ Ուրեմն, ինչպէս
օգտագործել այս անհատական ու-
ժը եւ զայն դէպի Հայաստան եւ,
իբրեւ այժմէկան խնդիր, օգտա-
գործել Արցախի ժողովուրդին վե-
րականգման հարցերը լուծելու հա-
մար։ Անտարակոյս, սփիւռքի կա-
րողութիւնները կազմակերպելու եւ
այդ նպատակով գործուն կառուց
մը կամ կառուցներ յառաջացնելու
հրամայականը կը յամենայ իբրեւ
առանցքային օրակարգ մը տագ-
նապող բոլոր անհատներուն մօտ։

Առաջին հերթին՝ հրամայական է անցեալի սխալներէն խուսափելու համար: Ինչպէս նշեցինք, պետութիւնը կամ երկիր պահելը սփիւռքի կարողականոթենէն շատ վեր է: Այս սուհանդերձ, սփիւռքահայերը կրնան նպաստել Հայաստանի զարգացման տարբեր մարզերու օժանդակութեան եւ մասնաւորաբեր մարդասիրական ջանքերուն: Անցեալի սխալներու կրկնութիւնը կանխելու միտումով, այսինքն մտածելոր սփիւռքը լիարժէք իմաստով կրնայի իր ուժերով Հայաստանին:

կամ Արցախին նպաստել, սփիւր-
քահայերը պէտք է գործակցին
իրենց ապրած երկիրներու համա-
պատասխան իշխանութիւններուն
եւ քաղաքացիական կազմակերպու-
թիւններուն հետ՝ յորդորելով, որ
կառավարութիւնները եւ հասա-
րակական կազմակերպութիւնները
առաջնահերթութիւն տան արցա-
խահութեան մարդասիրական օգ-
նութիւն ցուցաբերելու առաջադ-
րանքին: Բացի մարդասիրական
օժանդակութենէն, սփիւրքահայե-
րը, իրենց երկրի համապատաս-
խան կառավարութիւնները պէտք
է խրախուսեն եւ իրենց ճիգերը
ուղղեն նաեւ Արցախի ժողովուր-
դին երկարժամկիտ բարեկեցու-
թեան եւ վերականգնութիւն, ինչ որ
հակայական միջոցներ կը պահան-
ջէ: Պետութիւնները շատ աւելի մեծ
նիւթական եւ այլ միջոցներ ունին
քան սփիւրքեան համայնքները:
Օրինակ՝ վերջերս Միացեալ Նա-
հանգներու մէջ, Համահայկական
Հիմնադրամի թէլէթոնին ամերի-
կահայութիւնը հազիւ 8.5 միլիոն
տոլար կրցաւ հանգանակել: Իսկ
պետութիւն մը, ինչպէս Միացեալ
Նահանգներ, ֆրանսա կամ Գեր-
մանիա, կրնաց պետական մակար-
դակով տասնեակ միլիոններ տրա-
մադրել: Արցախահայութեան դի-
մագրաւած մարտահրաւերուն լու-
ծումները թէ՛ ժամանակի եւ թէ՛
միլիոններու կը կարօտին: Խօսքը
կը վերաբերի աւելի քան հարիւր
հազար հոգիի:

Այս բոլորը կ'ընդգծեն ծրագրումի կարեւորութիւնը: Խսկ ծրագրումի հրամայականը սեղանի վրաց կը դնէ սփյուռքի հնարաւորութիւններու («փափուկ ուժի») օգտագործման անհրաժեշտութիւնը:

Այդ ուժերէն մէկը այն է, որ
սփիւռքահայերը, որպէս տուեալ
երկրի քաղաքացիներ (յատկապէս
արեւմտեան երկիրներու մէջ) ու-
նին իրաւունքներ եւ կրնան իրենց
պահանջները ներկայացնել իշխա-
նութիւններուն, կառավարութեան
կամ խորհրդարանին։ Այսինքն,
քաղաքացիութեան իրաւունքի
լծակները օգտագործել ամենալայն
իմաստով։

Անշուշտ պէտք չէ բաւարարութիւն պէտական կամ քաղաքական մակարդակով։ Նոյնքան կարեւոր է համապատասխան երկիրներու հասարակական կազմակերպութիւններու հետ համագործակցութիւնը։ Օրինակ, եկեղեցին, որ սիիւռքի հիմնական կառուցցներէն մէկն է, իր գերը ունի։ Քրիստոնէական աւելի լայն աշխարհին մէջ, բազմաթիւ կաթոլիկէ, ուղղափառ եւ աւետարանական եկեղեցիներ մարդասիրական բազմաթեսակ ծրագիրներ ունին։ Կարելի է համագործակցիլ նաեւ այդ կազմակերպութիւններուն հետ եւ խթանել Հայաստանի տրամադրուած օժանդակութիւնը։ Թէեւ Սփիւռքի համայնքներուն մէջ հանգանակութիւնները կենսական են եւ կը կատարուին արդէն, անհրաժեշտ է որդեգրել նոր մօտեցումներ, որ գործօն կերպով կը ներառնեն միջոցներու աւելի լայն շրջանակի օպտագործումը, յատկապէս՝ ոչ հայկական աղբիւրներու եւ կառուցցներու։ Նման ներգրաւուածութիւնը էական է ոչ միայն օժանդակելու Արցախի ժողովուրդի վերականգնումին, այլև՝ աջակցելու Հայաստանի բարգաւաճաման յառաջիկաց տասնամեակներուն։

Հասած է ժամանակը որ Հայաստանի բարգաւաճման գծով սփիլուռքի դերակատարութիւնը տարբեր եւ արդիւնաւէտ հունի մէջ դրուի: Եթէ միայն կոչերով, միայն նպատակներու սահմանումով եւ հեռանկարներու ճշգրումով պիտի խօսինք, արդէն ըրեր ենք 30 տարի եւ շատ տեղ չենք հասած: Ժամանակն է, որ այլեւս մոռնանք սեղաններու շուրջ կենացներով Հայաստանի բարգաւաճումը աւետել, եւ իսկական քաղաքական ուղեկիծ մը ճշգել (policy), որ ինչպէ՞ս Հայաստանը կրնայ զարգանալ թէ՝ իբրեւ երկիր եւ թէ՝ իբրեւ պետականութիւն: Այդ կենացներն ու մաղթանքները, նոյնիսկ եթէ հայրենասիրութիւն կ'արտայացնեն, կը մնան զգացական հարթակի վրայ եւ տեղ չեն հասցներ: Ինչպէս նշուեցաւ, պէտք չէ կրկնել անցեալի սխալները: Անհրաժեշտ է բոլոր հարցերը, հայութեան կարողականութիւնը եւ հեռանկարները զնել սեղանի վրայ, վերլուծել, քննարկել միասնաբար (ընդգծելով միասնաբարը) եւ քաղաքականութիւն ու ողենքիծ ճշգել՝ միշտ ի մտի ունենալով, որ աշխարհը շատ արագ եւ խորքային փոփոխութիւններու կ'ենթարկուի: Կարեւոր է ունենալ եթէ ոչ ճշգրիտ, առնուազն առարկայական պատկերացում մը, թէ յարափոփոխ այս աշխարհին մէջ, Հայաստանն ու հայ ժողովուրդը ինչպէ՞ս պիտի կարենան գոյատեւել եւ իրականացնել իրենց բարգաւաճումի ծրագիրը:

Ապագան լրիւաց քարտաւառութ օրիա-
գիրները:

Գրական Քանդակներ (Դ.)

ՀԵՆՐԻԿ ԱՍԱՏՅԱՆ

ԱԻԵԼԻ ԼԱԻ է ԱՍԵՄ ՀԱՅ ԵՄ
ՈՒ ՖՐԱՆՍԵՐԻՆ ԵՐԳԵՄ, ՔԱՆ ԹԵ
ԱՍԵՄ ՖՐԱՆՍԻԱՅԻ ԵՄ ՈՒ ՄԻ
ՔԱՆԻ ՀԱՅԵՐԻՆ ԵՐԳ ԵՐԳԵՄ
ՇԱՌԼ ԱԶՆԱԽՈՒԻՐ

...1964 թուական: Հայֆիլ-
հարմոնիայի համերգային Մեծ դահ-
լիճի ետնաբեմ: Միայն երկուսով
ենք, ես եւ փոքրակազմ այդ հական՝
ֆրանսիական երգը աշխարհով մէկ
տարածած Շառլ Ազնաւուրը: -

- Կ'արտօննեմ, որպէսզի հա-
մերգը ձայնագրէք: Ըսեմ, որ աս
առաջին անգամն է, որ ձրի արտօ-
նութիւն կուտամ: Հայրենիքի մէջ
եմ՝ անոր համար: Միայն պիտի
խնդրեմ օրինակ մը ինծի համար
պատրաստել, առտու կը մեկնիմ,
կրնա՞ք հացնել, Դիսկ պիտի շի-
նեմ:

- Այո՞-, պատասխանում եմ
ես՝ առանց մտածելու, թէ ի՞նչ-
պէս եմ իրականացնելու նրա
ցանկութիւնը, չէ՞ որ գիշերը Հայ-
կական Ռադիոն փակ է եւ
Ազնաւուրի Դիսկի ձայնագրու-
թեան համար բաւական ժամանակ
է հարկաւոր:

Հինգ վայրկեանում ներքին
հեռախոսակապով ֆիլհարմոն-
իայից կապւում եմ
Ռադիոյի հետ, բացատրում իրա-
կիմակի մասին: Ամէն ինչ
կարկագրում է: Ամբողջ գիշեր
աշխատելու ենք, միայն թէ ունե-
նանք Շառլի համերգի ձայնագրու-
թիւնը՝ յաջորդ օրն իսկ ուաղինով
սկսելու համար:

Հնչիւնային ուեժիսոր էղուար-
դը Ռադիոյի միկրոֆոնները միաց-
նում է Ազնաւուրին պատկանող բեմի
վրայի բարձրախոսներին: Ռադիո-
յին պատկանող կառավարական օթ-
եակի կողքին գտնուող փոքր
ստուդիայում, չափազանց բծախն-
դիր ուեժիսորը տարերքի մէջ է, ես
նստած նրա կողքին, հետեւում եմ
իր գործողութիւններին:

Համերգից յետոյ, արտիստա-
կան մուտքին հակայական բազմու-
թիւն է հաւաքուել: Բոլորն սպա-
սում են հոչակատոր Շանսոնյէի
դուրս գալուն: Մի կերպ ճեղքելով
ամբոխը, գծուարութեամբ յայտն-
ում ենք Սայաթ Նովա փողոցում:

Էղուարդի հետ քայլում ենք
մինչեւ Տերեան փողոց ու կանգնեց-
նում մի պատահական մեքենայ:

- Ախպեր ջան, մեզ մինչեւ
Ռադիո կը տանե՞ս, - աղաչական
տոնով ասում եմ ես:

- Իյա՞..., ըստեղից ընտեղ
երկու քայլ է, չէք՝ կարո՞ղ քայ-
լով գնալ:

- Կարող ենք ի հարկէ, բայց
մեր ծամանակը շատ թանկ է
եղբայր, - խօսակցութեան մէջ մտաւ
էդիկը, - Շառլի համերգի ձայ-
նագրութեան վրայ ենք աշխատե-
լու ամբողջ գիշեր, որպէսզի առա-
ւոտեան իրեն յանձնենք:

- Դէ որ ինդիրն էդքան
լուրջ է՝ նստէք տղերք ջան:

... Ամբողջ գիշեր Ռադիո-
յում աշխատելուց յետոյ, մաքուր,
ձայնապնակի համար կատարելա-
պէս պատրաստի ձայնագրու-

թիւնը Ազնաւուրին հասցրի...
օդանաւակայանում՝ թուիչքից մի
քանի վայրկեան առաջ:

Նոյն օրն իսկ յայտնի դարձաւ,
որ համերգից յետոյ, պետական
պատկան մարմինները Շառլ Ազ-
նաւուրին շէնքից դուրս են հանել
դէպի օպերային թատրոն տանող
գաղտնի գետնուղուց:

1970 թուականին, երբ ես
Փարիզում էի, մի քանի հանրախա-
նութիւններում տեսայ գեղատիպ կազ-
մով վաճառքի դրուած Ազնա-
ւուրի երգերի երկուերեք
սկավառակ, որոնցից մէկի մէջ՝
երեւանում ձայնագրուած երգերն
էին՝ ճիշդ նոյն հերթականու-
թեամբ ինչպիսին երեւանեան յայ-
տագրում էր:

ՄԻ ՎԱԶԻՐ ԳՈՎԱՍԱՆՔԻ
ԵՏԵՒԻՑ, ԲԱՅՑ ԱՄԲՈՂՋ ՈՒԺՈՎ
ԳԳՏԻՐ ԳՈՎԵԼԻ ԳՈՐԾ ԱՆԵԼ:
Յ. ԿԱՄԵՆՍԿԻ

... Այս ասոյթը թւում է թէ
իմ աւագ որդու՝ Արմէնի համար է
ասուած:

- Չէ՞ք հաւատում: Հիմա կը
լուսաբանեմ ներքոյ գրութեամբ
իմ եւ նրա հետ մի քանի օր առաջ
տեղի ունեցած զրոյցի համառօտ
պատմութիւնը:

- Արմէն ջան, քեզ լաւ գիտեն
եւրոպայում, Լու Անջելէսում եւ
Հայաստանում: Մեր ընտանեկան
երաժշտական քառեակը, մայրդ՝
Մարիեատան, եղբայր՝ Արամը, իմ
ստեղծած փառայել Սիփան երգչա-
խումբը պատմութիւն են կերտել
աւելի քան քառասուն տարիների
ընթացքում: Դու այօր մի նոր էջ
աւելացրի այդ պատմութեան մէջ:

- Արմէն ջան, չե՞ս կարծում,
որ քո այս վերջին նշանակալի
յաջողութեանը պէտք է տեղեակ
պահել հանրութեանը: Նկատի ու-
նեմ համայն հայ ժողովրդին:

- Ոչ, չե՞մ կարծում, որովհե-
տեւ ես իմ գործն եմ անում: Ես
Յակոբ պապիկին եմ նման: Յիսուն
տարի ապրել ես հայրիկիդ հետ,
երբեւէ տեսել ես, որ նա իր մասին
խօսի, կամ արտայատուի:

- Չէ, չի եղել նման բան: Մենք
նրա կեանքի մանրամասներին
հաղորդակից դարձանք հիմնա-
կանում նրա մահից յետոյ, այն
էլ՝ ձեռագրով գրուած ծաւալուն
ինքնակենսապրականը յայտնաբե-
րելուց յետոյ:

- Տեսա՞ր, լաւ է, որ դու ես
ասում այդ մասին: Հիմա ի՞նչ ես
ուզում, որ ես ասեմ:

- Դու մի ասա, միայն թոյլ
տուր, որ ես համայն հայութեանը
տեղեակ պահեմ, որ դու, որպէս
հայ, գալիք նոր տարուայ նախօ-
րեին, Սուրբ Ծննդեան տոնի առի-
թով, Հոլիվուդի ճանաչուած շքե-
ղագոյն Դոլբի ոսրահում եօթ ան-
գամ դեկավարելու ես Զայկովսկու
«Շչելկունչիկ» բալետը:

Մի քանի վայրկեան լուելուց
յետոյ:

- Իսկ իսկ ինչո՞ւ անցեալ տարի
շաբաթագանգեցիր, չէ՞ որ նոյն բա-
լետը դեկավարեցի հինգ օր շարու-
նակ՝ հենց այս նոյն սրահում:

- Տղաս, այն ժամանակ պարա-

գան ուրիշ էր: Դու գիտէի՞ր, որ
ջութակահարի քո սովորական պար-
տականութիւնը կատարելու փո-
խարէն, պիտի դիրիժորական վա-
հանակի ատջեւ կանգնես: Ո՞վ
գիտէր, որ միայն առաջին ներ-
կայացումից երկու օր առաջ էր
յայտնի դարձել. որ հրաւիրուած
դիրիժորի եւ նուագախմբը ըստ

արժանագույն համագործակցութիւնը

չէր ստացուել: Օպերային թատրո-

ոնի ղեկավարութեան որոշումով եւ

նուագախմբը դիրիժորական վայ-
տիկը յանձնաւուց քեզ:

- Այդ ամէնը մենք տեղեակ չամա-

դարձանք միայն յաջորդ օրը, երբ
եղբորդ՝ Արամի հետ զրոյցի մէջ

էինք: Դու, հաւանաբար այդ ապ-

շեցնող նորութեանը մեզ հաղոր-

դակից դարձնելու համար էր իր

եկել: Այդպէս է չէ՞մ, մի ժպտա:

ի վերջոյ, տղաս, համեստութիւնն էլ

իր սահմաններն ունի: Ինչո՞ւ չես

ուրախացնում մեզ, քո մտերիմնե-

րին ու բարեկամներին քո յաջո-

ողութիւններով: Եւ, վերջապէս

համար էր մեզ տեղեակ չէիր

պահէլ այդ՝ ոչ սովորական դէպէի

մասին: Տես թէ ո՞րքան ինջուն-

եր կան:

- Շատ ես մեծացնում հայ-

րիկ, ինձան դէպէ գրանցում եւ Սփիւր-

ութիւն է ասուած կամաց թիւն է:

- Հայրիկ ջան, չե՞ս կար-

ծում, որ մի քիչ երկար եղաւ մեր

զրոյցը, հիմա զարդ գրութիւն է, կ'

ուզեմ գրի, կ'ուզեմ մըրի: Եթէ քեզ

պէտք է՝ գրի:

- Տղաս, ոչ միայն ինձ է պէտք,

այլև ողջ հայութեանը, որպէսզի

իր տեղեակ չամար է ամերիկան էնդե-

լիքում, դու միայն կը արդարացրել եմ իմ

սիրելի երաժշտ ընկերների եւ

թատրոնի դեկավարութեան սպա-

սելիքները: Դա է պատճառը, որ

**Երեւանում Հանդիսաւորութեամբ Նշուել է
Յովհաննէս Թումանեանի Թանգարանի
Հիմնադրման 70-Ամեակը**

ԶՈՂՐԱՎ ԸՐՖՈՅԵԱՆ

Երեւանում նշուել է Յովհաննէս Թումանեանի թանգարանի հիմնադրման 70-ամեայ տարեղարձը:

Մշակութային կարեւոր օճախի 70-ամյեակի միջոցառումը կայացաւ Դեկտեմբերի 8-ին, երեւանի Հեղափոք Մալեանի անուան թատրոնի դահլիճում:

Միջոցառման սկզբում էկրանին ցուցադրուեց վաւերագրական ֆիլմ՝ նույրուած թանգարանի պատմութեանը: Ֆիլմի նկարահանումները նախաձեռնել է թանգարանի արդէն նախկին տնօրեէն Անի Եղիազարեանը, ով հանդէս է գալիս նաեւ ֆիլմում, պատմում կատարուած ու կատարուելիք աշխատանքների մասին:

Նա նոյնպէս ներկայ էր երեկոյին եւ իր խօսքում կարեւորեց թանգարանի դերը հայ մշակոյթի

Յովհաննէս Թումանեանի թանգարանի բացումը երեւանում նախաձեանը 1949թ., Թումանեանի ծննդեան 80-ամեայ յոբելեանի առթիւ, ՀեղՍՀ կառավարութիւնը որոշում է ընդունում կառուցել թանգարանի շնչքը: Ճարտարապետ Գրիգոր Աղաբեքանի նախագծով սկսում է շինարարութիւնը: Օգտագործուել է Արթիկի տուֆ քարը, որը երեւանի երկաթգծի կայարան է հասցուել գնացքով, այնուհետեւ մեքենաներով՝ շինհրապարակ:

Նախագիծը Թիֆլիսի՝ Թումանեանի տան յատակագծով է՝ բացառութեամբ ճակատացին հատուածի: Երկրորդ յարկը յուշացին բաժին է՝ Թումանեանի թիֆլիսեան վերջին բնակարանը՝ վեց սենեակներով, նոյնութեամբ վերար-

պարգացման կեանքում: Հետաքրքիր յուշեր պատմեցին նաեւ թանգարանի այլ աշխատակիցներ՝ նախկին տնօրէններ Վերժինչ Մովսիսեանը (1997-2007թժ. /), Նարինչ Թումիկեան-Խաչատրեանը (2007-2019թթ., Ներկայ էր երեկոյին), Փոնդապահ Մարինչ Բաղդասարեանը, ճարտարապետ Հրաչեայ Վարդանեանը, այլոք:

Թանգարանի առաջին աշխատակիցներից Վարսիկ Գրիգորեանը պատմում է՝ ինչ խանդակառութեամբ է կայացել թանգարանի բացումը, որին մասնակցել են շատ մարդիկ եւ դժուարութեամբ է հնարաւոր եղել թանգարան բերել Աւետիք Խաչակեանին: Երեկոյին ներկայ էին նաեւ ֆիլմի ստեղծագործուական խմբի անդամները, ինչպէս նաեւ «Սեմ» թատերական եւ «Prof art» պարագին ստուդիաների սաները, ովքեր նկարահանուել են ֆիլմում:

Մագրուած եւ ժամանակին եղած կահաւորանքով: Թանգարանի հիմնադիրը եւ առաջին տնօրէնը եղել է բանաստեղծի դուստրը՝ Անուշ Թումանեանը:

Աւելի քան 18 հազար ցուցանմուշները ձեռագրերի պատճէններ են, փոտոփաստաթղթեր եւ Թումանեանի ինքնատիպ ստեղծագործութիւնների բնօրինակները, մօտ 10 հազար գիրք ունեցող անձնական գրադարանը: Ֆիլմի ցուցադրումից յետոց ներկաներին ողջունեց փոնդապահ Մարինչ Բաղդասարեանը, ով 40 տարի աշխատում է Թումանեանի թանգարանում: Եղանակը լույս է լույս ել թանգարան բերել Աւետիք Խաչակեանին: Երեկոյին ներկայ էին նաեւ ֆիլմի ստեղծագործուական խմբի անդամները, ինչպէս նաեւ «Սեմ» թատերական եւ «Prof art» պարագին ստուդիաների սաները, ովքեր նկարահանուել են ֆիլմում:

Երեկոյի վերջում թանգարանի կողմէց շնորհակալագրեր արուեցին ֆիլմի կայացմանն օժանդակող թատերական ու պարագին խմբերին: «Թիվ 405»-ը ֆիլմի ստեղծման համար արժանացաւ նաեւ «Յովհաննէս Թումանեան-100» ար-

Մշակութային Արտադրութեան Նոր Հոսանքներ Արեւմտահայերէնը՝ Ապագայի Համար. Արդ Եւ 2023 -2024

Արդ Եւս-ը արեւմտահայերէնով մշակութային ստեղծագործութեան նույրուած միակ նպաստի ծրագիրն է:

Մշակոյթը էական միջոց մըն է ժողովուրդի մը եւ անոր լեզուին զարգացումին: Մշակոյթը, ինչպէս ժամանակութիւնը, ինքնութեան եւ արժէքներու կերտումի համակարգ մըն է որ պարտինք զարգացնել՝ ստեղծելու աւելի կայուն շրջանակներ եւ զանոնք ընդլայնելու, որպէսզի խթանենք երկարաժամկետ կայուն զարգացումի յարապարակ:

Որպէս արտայայտութեան, հաղորդակցութեան եւ մտածողութեան զարգացումի միջոց՝ մշակոյթը որոշիչ դեր մը կը խաղաց մտքի հարացումի եւ գործողութիւններ ներշնչելու ընթացին վրայ՝ ինքն իրեն ձաւորելով եւ անընդհատ թարմացնելով: Մշակոյթը լուսարձակի տակ կ՞առնէ իրականութիւններ, դիմակայութիւն կը ներշնչէ, նոր պատումներ կը ստեղծէ, մարտահրաւէլ կը նետէ եւ կը հանգեցնէ ընկերային բարեփոխումներու: Մշակութային եւ արուեստի կիրարկութիւնները կօգնեն լուծել կամ բարձրացնել զանազան հարցեր, ինչպէս՝ անհաւասարութիւնն ու խորականութիւնը, եւ հանդէս կու գան որպէս մղոն դրական փոփոխութեան: Իբր իրազեկութեան հզօր միջոց՝ մշակոյթի եւ արուեստի գործածութիւնը իշահ հայ ժողովուրդի կը դառնայ հրամայական մը, հայերէնով՝ դիմակայելու տեղական եւ միջազգային իշութիւնները:

Հնկելի հրական փոփոխութեան մուշտիք միջոց մշակոյթի եւ արուեստի գործածութիւնը իշահ հայ ժողովուրդի կը դառնայ հրամայական մը, հայերէնով՝ դիմակայելու միջոց մը: Նպատակն է ունենալ երկարաժամկետ կենսունակութեան եւ ստեղծագործութեան աղբիւրն է. մարտահրաւէլներ դիմակայելու միջոց մը: Նպատակն է ունենալ երեկոյին ներկայ էին թանգարանի ներկայ մշակոյթի մը, ինչպէս նաեւ աւելի կայուն համայնքներ՝ աւելի հզօր հիմնարկներով եւ անհատներով:

Ցաւելեալ տեղեկութիւններու համար այցելել նպաստի էջը եւ կարդալ դիմումներու յայտ փաստաթուղթը: <https://gulbenkian.pt/armenian-communities/hy/2023/11/13/mշակութային-արտադրութեան-նոր-հոսանք/>

Ժայռուած է նաեւ կատարուող շինարարական աշխատանքների ու նախագծային փոփոխութիւնների մասին:

Երեկոյին ներկայ էին թանգարանի նախկին ու ներկայ աշխատակիցներ, արուեստահրաւէլներ, բարեկամներ, մշտական այցելուներ, թանգարանի հիմնանորոգման ճարտարապետ Հրաչեայ Վարդանեանը, ովքեր նկարաւոր եղել են ֆիլմում:

«ԺԻՐՈՆԱՆ» Պարտութեան Մատնեց «Պարսելոնային»

Սպանիոյ առաջնութեան 16-րդ հանգրուանին ախոյեան «Պարմելոնան» հիւրընկալեց «Ժիրոնային»: Սպանացի զարդարութեան խումբը պարտութիւն կրեց 2:4 արդիւնքով:

Հիւրերու կազմէն աչքի ինկան ու քրանացի յարձակող Արտիոմ Տովակիկը, սպանացի պաշտպան Միկել Կուտիերեսը, սպանացի յարձակող Վալերին եւ ուրուկուացի յարձակող Քրիստիան Մթուանին:

«Պարսելոնայի» կոլերը նշանակեցին լեհ յարձակող Ռոբերտ Լեւանտովիկին եւ Գերմանիոյ հաւաքականի կիսապաշտպան Իլկայ Կիունսուկանը:

«Ժիրոնան» 41 կէտով կը գլխաւորէ մրցաշարային աղիւսակը եւ 2 կէտ առաջ է երկրորդ տեղը գտնուող Մատրիտի «Խեալէն»: «Պարմելոնան» չորրորդն է՝ 34 կէտ: Նոյնքան կէտ ունի երրորդ տեղը գտնուող Մատրիտի «Աթլեթիկոն»:

«Ռեալ» Խաղաւ Ջաւասար

Սպանիոյ առաջնութեան 16-րդ հանգրուանին Մատրիտի «Ռեալ» Սելիխայի մէջ հիւրընկալեց «Պետիսին»: Խտալացի Կառլո Անչելոսի գլխաւորած խումբը բաւարարուեցաւ հաւասար արդիւնքով՝ 1:1:

53-րդ վայրկեանին հանդիպման հաշիւը բացաւ Արքայական խումբի անդիմացի կիսապաշտպան Զուտ Պելինգեմը, սակայն յաղթական հաշիւը հիւրերը պահել չկարողացան: 66-րդ վայրկեանին պատասխան կոլը նշանակեց սպանացի յարձակող Այտոր Ռուիպալը:

«Լիվերփուլ» Բարձրացաւ Առաջին Տեղ

Ֆութպոլի Անգլիոյ Փրեմիեր Լիկայի առաջնութեան 16-րդ հանգրուանին «Լիվերփուլը» Լոնտոնի մէջ հիւրընկալուեցաւ «Քրիսթալ Փելասին» եւ յաղթանակի հասաւ 2:1 արդիւնքով:

57-րդ վայրկեանին 11-մէթրանոցէն դաշտի տէրերու ֆրանսացի յարձակող ժան-Ֆիլիպ Մատետան առաջ մղեց լոնտոնեան խումբին:

75-րդ երկրորդ դեղին քարտի համար հեռացուեցաւ «Քրիսթալ Փելասի» դանացի յարձակող ձորտըն Այտոնը:

Մէկ վայրկեան ետք «Լիվերփուլ» եգիպտացի յարձակող Մոհամետ Սալահը վերականգնեց հաւասարութիւնը:

«Լիվերփուլ» յաղթական կոլը աւելացուած ժամանակին Մոհամետ Սալահի փոխանցումէն լետոյ անդիմացի կիսապաշտպան Հարվի էլիոթը:

«Լիվերփուլ» 37 կէտով բարձրացաւ առաջին տեղ: «Քրիսթալ Փելասը» 14-րդն է՝ 16 կէտ:

«Արևենալ» Պարտուեցաւ «Ասթոն Վիլայէն» Ու Նահանջեց

Անգլիայի Փրեմիեր Լիկայի առաջնութեան 16-րդ հանգրուանին «Ասթոն Վիլան» սեփական խաղադաշտին վրայ մրցեցաւ Լոնտոնի «Արևենալի» հետ եւ յաղթեց նուազագոյն արդիւնքով:

7-րդ վայրկեանին հաշիւը բացաւ սկովտիացի կիսապաշտպան ձոն Մաքքինը:

«Արևենալ» 36 կէտով նահանջեց երկրորդ տեղը եւ 1 կէտ ետ է նոր առաջատար «Լիվերփուլէն»: «Ասթոն Վիլան» 35 կէտով երրորդն է:

«Մանչեսթըր Սիթի» Յաղթական

Անգլիոյ Փրեմիեր Լիկայի առաջնութեան 16-րդ հանգրուանին ախոյեան «Մանչեսթըր Սիթին» հիւրընկալեց «Լութըն Թառւնին»: քաթալունացի Խոսեպ Գուարտիոլայի գլխաւորած խումբը յաղթեց 2:1 արդիւնքով:

«Մանչեսթըր Սիթի» կազմէն աչքի ինկան փորթուկալացի կիսապաշտպան Պերնարտու Սիթիան եւ անդիմացի կիսապաշտպան ձեք Կրիստիանու:

ՄԼՍ. «Քոլամպուս Ֆրիլին» Երրորդ Անգամ Նուաճեց Տիտղոսը

«Քոլամպուս Ֆրիլին» նուաճեց հիւսիսամերիկեան ֆութոլացին ՄԼՍ-ի տիտղոսը՝ եղրափակիչին 2:1 արդիւնքով պարտութեան մատնելով «Լոս Անդելուսին»:

Կանոնաւոր առաջնութեան «Քոլամպուս Ֆրիլին» գրաւած էր երրորդ տեղը, «Լոս Անդելուսը»՝ 8-րդ տեղը:

«Քոլամպուս Ֆրիլին» երրորդ անգամ դարձաւ ՄԼՍ-ի կլեյ-օֆֆիցիալթոր: Նախորդ անգամ տիտղոսը նուաճած էր 2020-ին՝ եղրափակիչին 3:0 արդիւնքով յաղթելով «Սիեթլ Սաունդերսին»:

«Քոլամպուս Ֆրիլին» կազմէն հանդէս եկաւ Ուրուկուահայ ֆառւլո Ռոսսի Մարաչեանը, որ շրջան մը թուրքիոյ մէջ խաղալէ ետք վերադարձած է ՄԼՍ:

«Ինքեր» Խնդիրներ Չունեցաւ՝ 4:0 Մխիթարեանը Կատարեց Կոլային Փոխանցում

Խտալիոյ առաջնութեան 15-րդ հանգրուանին գաւաթակիր եւ սուփերգաւաթակիր Միլանի «Խնդերը» ընդունեց «Ուտինեզէին» եւ առաւելութեան հասաւ 4:0 արդիւնքով:

Հայաստանի հաւաքականի նախկին աւագ, կիսապաշտպան Հենրիի Մխիթարեանի փոխանցումը արդիւնաւէտ օգտագործեց ֆրանսացի յարձակող Մարկոս Տիւրամ իր խումը առաջ մղելով՝ 3:0:

85-րդ վայրկեանին դաշտի տէրերու չորրորդ կոլը նշանակեց աշխարհի ախոյեան Արժանթինի հաւաքականի յարձակող Լաուտարո Մարթինսը:

Մխիթարեան փոխարինուեցաւ 79-րդ վայրկեանին:

«Խնդեր» 38 կէտով կը գլխաւորէ մրցաշարային աղիւսակը եւ 2 կէտ առաջ է երկրորդ տեղը գտնուող թուրինի «Եռվենթուսէն»:

«Լիվորքուսն» Ջաւասար Խաղաւ «Շքութեարտի» Հետ Եւ Առաջատարն է

Գերմանիոյ Պունտեսիլիկայի առաջնութեան 14-րդ հանգրուանին առաջատար «Լիվորքուսն» հիւրընկալեց «Շքութեարտին» եւ բարձրացաւ հաղիւսակը 1:1 արդիւնքով:

«Լիվորքուսն» 36 կէտով կը գլխաւորէ մրցաշարային աղիւսակը եւ 4 կէտ առաջ է երկրորդ տեղը գտնուող ախոյեան «Պայպընէն», որ մէկ հանդիպում նուազ կատարած է: «Շքութեարտը» երրորդն է՝ 31 կէտ:

Նայիր Տիկնիգեանի Կոլը Նպաստեց «Լորոնոթիլի» Յաղթանակին

Ռուսաստանի Փրեմիեր Լիկայի առաջնութեան 18-րդ հանգրուանին Մուկուայի «Լոքոմոթիւը» ընդունեց Եկատերինպուրի «Ուրալին» եւ յաղթեց 2:0 արդիւնքով:

Դաշտի տէրերուն երկրորդ կոլը աւելացուած ժամանակին նշանակեց Հայաստանի հաւաքականի պաշտպան Նայիրի Տիկնիգեանը:

«Լոքոմոթիւը» 31 կէտով չորրորդն է, «Ուրալը» 12-րդ տեղն է՝ 19 կէտ:

Տիգրան Բարսեղեանի Կոլը Ու 2 Կոլային Փոխանցումը

Ֆութպոլի Սլովաքիայի առաջնութեան 17-րդ հանգրուանին «Սլովանը» 6:0 արդիւնքով յաղթեց «Փոտպրեզովային»:

Հայաստանի հաւաքականի յարձակող Տիգրան Բարսեղեանը դարձած է մէկ կոլի եւ երկու կոլային փոխանցման հեղինակ:

«Սլովանը» 42 կէտով կը գլխաւորէ մրցաշարային աղիւսակը եւ 4 կէտ առաջ է երկրորդ տեղը գտնուող «Ժիլինային»:

«Մանչեսթըր Սիթին» 33 կէտով չորրորդն է եւ 2 կէտ ետ է երրորդ տեղը գտնուող «Ասթոն Վիլայէն»: